

Zhorova I. Ya.

orcid.org/0000-0003-4304-4962

Marush I. V.

orcid.org/0000-0003-2476-0963

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE MEDICAL SPECIALISTS

The topical issue of professional training of future medical specialists in current military conditions has been studied in the article. The authors have considered the concept of organizational and pedagogical aspects of training of future medical specialists and defined them as a system of factors, the combination of which can lead to the formation of a certain pedagogical phenomenon, the realization of the set goal and task, the formation of professional competences and the achievement of practical learning results. The importance of high-quality professional training of medical specialists has been emphasized. The article focuses on communication between the teacher and students, productive activities between all participants of the educational process.

The authors consider the concept of "professional competence" of future medical specialists and define it as a set of knowledge and professional skills that contribute to the readiness to perform professional activities, develop a creative and individual approach to professional activities, and form the ability to reflect on the individual. The components of professional competence have been examined, the role of these components in the formation of readiness for professional activity has been defined.

The authors single out the organizational and pedagogical aspects of the formation of professional competence of future medical specialists: ensuring motivation for learning and carrying out professional activities; organization of the educational process in accordance with modern standards with defined professional competencies and practical learning outcomes; methodological support of educational components with a professional focus and a creative approach to solving situational problems. The prospects of further scientific research, which consist in determining the methods, forms and means of education that are most expedient to apply for the implementation of organizational and pedagogical conditions for the formation of professional competence of future medical specialists, have been determined.

Key words: organizational and pedagogical aspects, professional competence, medical specialists.

Дата надходження статті: 22.02.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Данилюк С.С.

УДК 378.356

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi56.566>

Іванченко Є. А.*,

orcid.org/0000-0003-3071-0938

Гамарський І. О.*,

orcid.org/0009-0009-6405-8010

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ТА СИТУАТИВНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КОМАНДИРІВ РОЗВІДУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

У статті розглядаються питання підготовки командирів розвідувальних підрозділів в умовах війни в Україні, що призвела до змін у тактиці бойових дій, використанні новітніх технологій, озброєння тощо. Автори наголошують, що в нових умовах ведення гібридних воєн набуває важливості розвиток дослідницьких навичок у майбутніх командирів розвідувальних

*© Іванченко Є. А.

*© Гамарський І. О.

підрозділів через проблемне навчання, яке сприяє кращому засвоєнню інформації, розвитку критичного мислення та формуванню інтеграційної компетенції.

На основі аналізу теоретичних і практичних розвідок встановлено, що проблемне навчання включає створення ситуацій, які стимулюють розумову діяльність тих, хто навчається; виокремлено важливі для подальшої роботи аспекти проблемного підходу до підготовки майбутніх командирів розвідувальних підрозділів у вищих військових навчальних закладах – визначення рівня знань тих, хто навчається, створення ситуативних завдань, час і місце застосування таких ситуацій тощо.

Авторами наголошено, що створення ситуативних завдань потребує детального планування та підготовки, включаючи проведення вхідного контролю знань майбутніх командирів, детальне планування занять та постійний супровід викладачем. Важливим аспектом є також час і місце застосування таких завдань, що вимагає відповідних тренінгів для викладачів.

Основна увага авторів сконцентрована на презентації ситуативних завдань, які пропонується використовувати в підготовці майбутніх командирів розвідувальних підрозділів у вищих військових навчальних закладах, що дозволяє розвивати в курсантів навички критичного мислення та ухвалення рішень у складних ситуаціях.

Таким чином, перспективним є вдосконалення підготовки майбутніх командирів розвідувальних підрозділів через оновлення концепції проблемного навчання, яка сприяє розвитку навичок аналізу ситуацій та ухвалення рішень в умовах невизначеності.

Ключові слова: *військова освіта, підготовка, Збройні Сили України, командир розвідувального підрозділу, проблемне навчання, ситуативні завдання.*

Постановка проблеми. Повномасштабна війна на території України призвела до підвищення темпу змін, які безпосередньо чи опосередковано впливають на виконання бойових завдань розвідувальними підрозділами. Швидкий розвиток технологічної складової війни, постійна зміна тактики ведення бойових дій в різних умовах місцевості та обстановки, використання принципово нового озброєння (наприклад, масове використання безпілотних літальних апаратів різного типу для виконання завдань з ведення розвідки, ураження сил і засобів противника, мінування маршрутів пересування, підходів та доставки провізії, боеприпасів та інших необхідних для виконання поставлених завдань засобів) потребує від командира розвідувального підрозділу постійного аналізу ситуації в районі відповідальності та ухвалення неочевидних рішень.

Під час безпосередньої підготовки до виконання бойового завдання, а саме на етапі проведення оцінювання бойового завдання, наприклад за алгоритмом МЕТТ – ТС, необхідно оцінити фактори, які мають безпосередній вплив на його виконання, такі як завдання, противник, місцевість та погодні умови, наявні сили, час та цивільне населення. Щоб провести якісний аналіз, потрібно мати розвинуті дослідницькі навички. Ефективним способом розвитку дослідницьких умінь та навичок, на нашу думку, є застосування концепції проблемного навчання під час проведення теоретичних і практичних занять для майбутніх командирів розвідувальних підрозділів під час їхньої підготовки.

Застосування концепції проблемного навчання, на думку Л. Бондаренко, О. Вершкова та І. Бондаренко, поліпшує процес і, звичайно, результат засвоєння студентами наданої їм інформації за певним предметом, а також істотно допомагає та стимулює вироблення у студентів необхідних компетенцій, становить собою живу дискусію та істинний пошук відповідей, які у процесі призводять до прояву та виникненню справжнього інтересу до теми та захоплення предметом. Завдяки цьому методу студенти долучаються до об'єктивного розгляду наукових фактів та ситуацій і способів їх вирішення, навчаються мислити, шукати способів, творчо засвоювати знання [1].

Аналіз досліджень. Різноманітним аспектам проблемного навчання присвячено численні наукові розвідки як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Це зокрема П. Алексюк, І. Біжан, І. Бондаренко, Л. Бондаренко, Я. Братецький, Дж. Брунер, О. Вершков, О. Галашова, З. Георгієвська, Ф. Дістерверг, Д. Дьюї, Я. Коменський, М. Левіна, Ю. Машбиць, М. Монтень, В. Оконь, В. Павленко, Ю. Полішко, І. Песталоцці, С. Рубінштейн, В. Русаков, Н. Русакова, Ж.-Ж. Руссо, М. Скаткін, М. Смульсон, В. Талалаєв, К. Ушинський, В. Чабаненко, М. Швардак та ін.

Феномен «проблемне навчання» та всі аспекти його впровадження є різнобічними. Науковці описують концепцію проблемного навчання як:

– ініціювання самостійного пошуку (студентом) знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу. Іншими словами, це створення такої ситуації для студентів, де вони, не знаючи правильної відповіді заздалегідь, мають знайти її самостійно [1];

– навчання, яке передбачає створення проблемних ситуацій і обговорення можливих підходів до їх розв'язання, під час якого студенти навчаються застосовувати раніше засвоєні знання і набуті навички та вміння й опановують досвідом творчої діяльності; проблемне навчання – це розвивальний освітній процес, основним змістом якого є проблемні ситуації, які спрямовані на формування продуктивного мислення студентів, розвиток їх критичного і логічного мислення. Проблемне навчання – це такий навчальний підхід, коли студенти вчаться розв'язувати складні відкриті завдання. Студенти керуються своїми поточними знаннями про проблему, накопичений досвід, визначають інформацію, яку їм необхідно знати для розв'язання проблеми, і стратегії, які вони використовують [3];

– така організація процесу навчання, основу якої становлять проблемні ситуації, проблемні запитання, визначення проблем і їх вирішення зі здобувачами освіти. Проблемна ситуація стає початком розумової діяльності, а розумову діяльність стимулюють постановленням питання, яке має бути складним настільки, щоб викликати ускладнення в учнів та водночас бути посильним для самостійного знаходження відповіді [4].

Невід'ємною частиною проблемного навчання проблемну ситуацію також уважають В. Русаков, Н. Русакова та В. Чабаненко й наголошують, що вона має базуватись на рівні знань певної аудиторії тих, хто вчиться. Ми погоджуємось із думкою авторів, що рівня знань студентів має бути достатньо для вирішення проблеми, що виникла; щоб студенти мали змогу самі побачити і сформулювати суперечність, яка виникла, самостійно або у співпраці з викладачем, знайти спосіб вирішення проблеми і провести перевірку правильності отриманого результату [5].

Низка авторів, наприклад О. Галашова та З. Георгієвська, відзначають позитивний вплив проблемного навчання на всебічний розвиток тих, хто навчається, та підкреслюють, що під час виконання конкретного практичного навчального завдання студенти відчувають виклик конкретної професійно спрямованої ситуації, навчаються виявляти особистісні властивості, як-от критичне мислення, уміння працювати в команді, емоційний інтелект [2].

Також акцентуємо, що сутність технології проблемного навчання полягає в тому, що студентів слід пропустити через чотири етапи наукової творчості: 1) постановку проблеми; 2) пошук рішення; 3) вираження рішення; 4) презентацію продукту. При цьому на відміну від ученого студент / курсант формує винятково навчальну проблему і відкриває нове знання лише для себе особисто, а не для всього людства, виражаючи його в простих висловлюваннях [6].

Аналіз теоретичних і практичних розвідок вітчизняних та зарубіжних авторів надає змогу вдосконалювати підготовку майбутніх командирів розвідувальних підрозділів у вищих військових навчальних закладах через оновлення концепції проблемного навчання, яка на відміну від інших концепцій має кращий вплив на розвиток навичок

аналізу ситуацій та пошук оптимального рішення в умовах невизначеності, вмін швидкого проведення аналізу та ухвалення рішень на виконання бойового завдання, що є одним з ключових факторів для успішного ведення бойових дій.

Метою статті є презентація ситуативних завдань, які пропонуються використовувати при реалізації концепції проблемного навчання під час підготовки майбутніх командирів розвідувальних підрозділів у вищих військових навчальних закладах, та результатів їхнього застосування під час проведення навчальних занять.

Виклад основного матеріалу. Сучасні умови ведення бойових дій потребують постійного вдосконалення професійної підготовки майбутніх командирів розвідувальних підрозділів у вищому військовому навчальному закладі та всебічного розвитку їхніх навичок, потрібних для виконання завдань за призначенням. На думку авторів, трансформація такої підготовки відбувається через упровадження концепції проблемного навчання, яка полягає у створенні викладачами проблемних ситуацій і в подальшому супроводі курсантів під час вирішення проблеми.

Однією з важливих передумов використання концепції проблемного навчання є визначення рівня знань здобувачів вищої освіти. Це дасть змогу дізнатись, на що спроможна навчальна група, що у свою чергу буде основою для організації подальших занять. Наприклад, для проведення проблемних теоретичних занять із навчальної дисципліни «Військова розвідка» слід оцінити знання з дисциплін, що мають безпосередній вплив на ефективне проведення проблемного заняття, як-от: «Військова топографія», «Загальна тактика» тощо.

Створення ситуативних завдань потребує від того, хто вчить, детального планування та підготовки, яка полягає в доборі низки проблемних ситуацій з підвищенням складності від завдання до завдання, що допомагає курсантам виконати останнє важке завдання.

Ще одним важливим аспектом є час і місце застосування таких ситуацій. Майбутній командир розвідувального підрозділу на першому році навчання володіє недостатньою кількістю інформації для вирішення подібних завдань. У такому разі змінюється і роль вчителя / викладача, адже створення проблемних ситуацій вимагає від нього проведення якісного вхідного контролю задля визначення рівня знань із дисциплін, які забезпечують проведення такого заняття; детального планування проблемного заняття; постійного супроводу й допомоги у вирішенні поставленої проблеми здобувачам вищої освіти. Отже, маємо подбати про відповідні тренінги для викладачів – як окремі, так і в межах програми підвищення кваліфікації.

У межах проведення експериментальної роботи щодо трансформації підготовки майбутніх командирів розвідувальних підрозділів було створено проблемні ситуації, які використовувались під час проведення навчальних занять.

Ситуативне завдання № 1

1. Тема: Надання домедичної допомоги травмованій особі внаслідок ДТП.

2. Категорія: 1 курс Факультету підготовки спеціалістів ВР та ССО.

3. Мета ситуативного завдання:

Нагадати протокол MARCH (КОЛЕСО);

Відпрацювати комунікацію в групі;

Набути навичок критичного мислення;

Ухвалювати найбільш правильне рішення незалежно від обстановки.

4. Вид заняття: теоретичне.

5. Порядок виконання: навчальна група розділяється на підгрупи у складі 2-3 осіб та визначає доповідача рішення.

6. Час: до 10 хвилин на ухвалення рішення (час виділяти за рахунок навчального заняття).

Умови обстановки: Ви – курсант 1 навчального курсу ФПС ВР та ССО, який вступив до ВВНЗ з цивільної молоді. Під час проведення дозвілля Ви стали єдиним свідком ДТП за участі легкового автомобіля та людини жіночої статі віком від 25 до 30 років, після якого водій транспортного засобу залишив місце ДТП. Особа перебуває у свідомості та відповідає на Ваші питання ясно та чітко.

Повідомила Вам про оніміння нижньої частини тіла і неможливість здійснення рухів нижніми кінцівками та запаморочення голови.

Завдання: надати необхідну допомогу постраждалій особі та забезпечити відправку до лікарні.

Оптимальне рішення: установити контакт із травмованою особою, перевірити її стан за протоколом MARCH, КОЛЕСО, у разі виявлення травм надати допомогу, після чого викликати швидку.

Примітка: не рухати травмовану особу через ймовірність травми хребта.

Наведене завдання застосовується як підготовка до виконання подальших складніших завдань. Мета такого завдання ознайомити здобувачів вищої освіти з правилами виконання подібних завдань. Після успішного виконання, усвідомлення навчальною групою порядку виконання застосовується важче завдання.

Під час виконання цього завдання курсанти ухвалювали рішення, максимально наближені до вказаного рішення у завданні. Це зумовлено тим, що завдання та ситуація не є складною.

Результатом проведеного заняття стало повторення протоколу MARCH (КОЛЕСО), відпрацювання комунікації у групі, набуття навичок критичного мислення, ухвалення найбільш правильного рішення незалежно від обстановки. Курсанти ознайомились із порядком виконання подібних завдань.

Ситуативне завдання № 2

1. **Тема:** Надання домедичної допомоги травмованій особі внаслідок артилерійського обстрілу.

2. **Категорія:** 2 курс Факультету підготовки спеціалістів ВР та ССО.

3. **Мета ситуативного завдання:**

Нагадати протокол MARCH (КОЛЕСО);

Відпрацювати комунікацію в групі;

Набути навичок критичного мислення;

Ухвалювати найбільш правильне рішення незалежно від обстановки.

4. **Вид заняття:** теоретичне.

5. **Порядок виконання:** навчальна група розділяється на підгрупи в складі 2-3 осіб та визначає доповідача рішення.

6. **Час:** до 15 хвилин на ухвалення рішення, надання домедичної допомоги та евакуацію пораненого (час виділяти за рахунок навчального заняття).

7. **Умови виконання:** дозволяється використовувати тільки наявні сили і засоби, які передбачені штатом розвідувального відділення.

Умови обстановки: Ви командир розвідувальної групи у складі 8 осіб, перебуваєте на лінії зіткнення сторін з подальшим завданням із ведення наземної розвідки в сірій зоні для забезпечення подальшого наступу, напрямок складний та надзвичайно важливий. В інженерному плані позиція обладнана на високому рівні. Шляхи висування до позиції ускладнені через постійне ведення розвідки противником та застосуванням артилерійських систем. Окрім Вашого підрозділу на позиції перебувають військовослужбовці іншого підрозділу у кількості 12 осіб. Під час процесу входу у взаємодію з ворогом був здійснений артилерійський обстріл із застосуванням 120-міліметрового міномету (3-4 розриви). Унаслідок цього один із Ваших підлеглих отримав численні осколкові поранення нижніх кінцівок, що унеможливило самостійне пересування. Поранений військовослужбовець перебуває в середньому стані важкості, відповідає на запитання бойового медика ясно й чітко, скаржиться на сильний біль. Після обстрілу ворог продовжує вести розвідку за допомогою безпілотного літального апарату типу квадрокоптер.

Завдання: Організувати надання допомоги пораненому військовослужбовцю та здійснити евакуацію. Спланувати подальше виконання завдання, враховуючи зменшення кількості особового складу залученого до виконання.

Оптимальне рішення: Евакуювати пораненого в більш безпечну зону (перекрита щілина, бліндаж), перевірити за алгоритмом MARCH (КОЛЕСО), надати необхідну домедичну допомогу (накладання вторинних турнікетів, давлучих пов'язок). Дочекались припинення ведення розвідки противником (або знищення БпЛА за допомогою наявних засобів) та евакуювати пораненого за допомогою підрозділу, який перебуває на позиціях.

Переваги: є ймовірність того, що артилерійський обстріл був пристрілочним (БнЛА продовжив вести розвідку та мала кількість розривів).

Недоліки: Ймовірність погіршення стану пораненого та загрози ампутації нижніх кінцівок через довгий час перебування в засобах зупинки кровотечі (турнікет, здавлювальна пов'язка).

Ситуативне завдання №2 становить собою завдання середньої важкості, проводиться з метою перевірки готовності курсантів до виконання важких ситуативних завдань.

Під час виконання ситуативного завдання №2 майбутніми командирами розвідувальних підрозділів були ухвалені рішення, наближені до вказаного рішення в завданні, але це зайняло більше часу через те, що обстановка була більш складною та потребувала аналізу більшої кількості чинників.

Результатом проведеного заняття стало: повторення протоколу MARCH (КОЛЕСО), відпрацювання комунікації у групі, набуття навичок критичного мислення, ухвалення найбільш правильного рішення незалежно від обстановки. Навчальна група повністю засвоїла порядок виконання подібних завдань та готова до проведення заняття із застосуванням ситуативного завдання №3.

Ситуативне завдання №3

1. Тема: Евакуація пораненого особового складу з червоної зони під час ведення стрілецького бою на коротких відстанях.

2. Категорія: 3, 4 курс Факультету підготовки спеціалістів ВР та ССО.

3. Мета ситуативного завдання:

Нагадати протокол MARCH (КОЛЕСО);

Відпрацювати комунікацію в групі;

Набути навичок критичного мислення;

Ухвалювати найбільш правильне рішення незалежно від обстановки.

4. Вид заняття: практичне.

5. Порядок виконання: до 15 хвилин на ухвалення рішення та евакуацію поранених із червоної зони (час виділяти за рахунок навчальної дисципліни).

6. Час: до 15 хвилин на ухвалення рішення, надання домедичної допомоги та евакуацію пораненого (час виділяти за рахунок навчального заняття).

7. Умови виконання: дозволяється використовувати тільки наявні сили й засоби, а саме: 7 військовослужбовців (включаючи командира РВ). Рівень підготовки особового складу – високий.

Умови обстановки: під час ведення оборони командир розвідувального взводу було поставлено завдання посилити ділянку оборони та провести розвідку двох об'єктів, за сприятливих умов захопити вказані об'єкти. Після прибуття підрозділу на місце виконання завдання почався етап планування виконання завдання та було ухвалено таке рішення провести наземну розвідку спочатку об'єкта №1, після чого висунутись на об'єкт №2. Для проведення розвідки був сформований орган розвідки, який складався з 4 осіб, а саме: 3 розвідників та снайпера (другої категорії). Після проведення розвідки на об'єкті №1 противника виявлено не було та для уточнення отриманої розвідувальної інформації був виставлений короткотривалий спостережний пост із військовослужбовців суміжного підрозділу, після чого розвідувальна група висунулась до об'єкта №2. Під час наближення противником було виявлено особовий склад та завдано вогневе ураження, 2 військовослужбовці зазнали вогнепальних уражень нижніх кінцівок та могли самостійно пересуватись повільним темпом.

Завдання: організувати надання допомоги пораненим військовослужбовцям та здійснити евакуацію. Спланувати подальше виконання завдання, враховуючи зменшення кількості особового складу, залученого до виконання.

Ситуативне завдання №3 є останнім завданням. Важливим аспектом під час його підготовки є застосування власного досвіду виконання бойових завдань. Варто зауважити, що правильне рішення відсутнє.

У результаті виконання поставленого завдання було ухвалено рішення, які різко відрізняються один від одного, перше рішення було надати вказівки особовому складу, який зазнав вогневого ураження, намагатись самостійно розірвати контакт

із противником та відійти у безпечне місце для надання домедичної допомоги. Ще одним рішенням стало вийти на допомогу та забезпечити відхід особового складу.

Результатом проведеного заняття стало повторення протоколу MARCH (КОЛЕСО), відпрацювання комунікації у групі, набуття навичок критичного мислення, ухвалення найбільш правильного рішення незалежно від обстановки.

Таким чином, виконання подібних кейсів сприяє формуванню готовності майбутніх командирів розвідувальних підрозділів швидко ухвалювати найбільш правильні рішення під час потрапляння в аналогічні ситуації, що у свою чергу сприяє формуванню інтеграційної компетентності.

Висновки. Аналіз наукової літератури дозволив виокремити основні аспекти вдосконалення підготовки майбутніх командирів розвідувальних підрозділів у вищих військових навчальних закладах через упровадження концепції проблемного навчання, яке автори пов'язують зі створенням викладачами проблемних ситуацій і подальшим супроводом курсантів під час вирішення проблеми, що є одним із ключових факторів успішного ведення бойових дій.

Також встановлено вимоги до викладача щодо впровадження проблемного навчання через створення проблемних ситуацій, які полягають у проведенні якісного вхідного контролю, задля визначення рівня знань із дисциплін, які забезпечують проведення такого заняття; детальному плануванні проблемного заняття; постійному супроводі й допомозі у вирішенні поставленої проблеми здобувачами вищої освіти.

Результати виконання ситуативних завдань й ухвалені курсантами рішення засвідчили доцільність використання проблемних ситуацій під час підготовки майбутніх командирів розвідувальних підрозділів у ВВНЗ.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у використанні отриманих результатів для застосування концепції проблемного навчання в поєднанні з різними концептуальними підходами формування інтегральної компетентності, яку має набути майбутній командир розвідувального підрозділу для вдалого виконання службових завдань.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко Л., Вершков О., Бондаренко І. Проблемне навчання як інноваційна технологія викладання у вищому навчальному закладі. *Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації*: матеріали І міжнар. науково-практ. інтернет-конф. (м. Мелітополь, 25–27 трав. 2021 р.). Мелітополь, 2021. С. 285–289.
2. Галашова О., Георгієвська З. Формування емоційного інтелекту майбутніх фахівців з економіки в процесі проблемного навчання іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 1, № 77. С. 134–138.
3. Павленко В. Теоретичні основи застосування проблемних ситуацій в освітньому процесі вищої школи. *Актуальні проблеми управління освітою і навчальними закладами*: зб. наук. пр. / Електронне видання; за заг. ред. В. Ф. Русакова, І. М. Зарішняк. Вип. 4. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. С. 99–106.
4. Полішко Ю. Проблемне навчання як предмет дослідження зарубіжних та вітчизняних учених. *Ukrainian professional education*. 2021. № 9-10. С. 77-85.
5. Русаков В., Русакова Н., Чабаненко В. Проблемне навчання як засіб активізації навчального процесу. *Розвиток освіти і науки: проблеми, теорія, досвід і перспективи*: матеріали наук. конф. проф.-викл. складу, наук. працівників і здобувачів наук. ступеня за підсумками н.-д. роботи за період 2019–2020 рр. (м. Вінниця). Вінниця, 2021. С. 305–309.
6. Швардак М. Проблемне навчання в умовах сучасної школи. *Фізико-математична освіта*. 2017. Випуск 1 (11). С. 124–127.

References:

1. Bondarenko, L., Vershkov, O., & Bondarenko, I. (2021). Problemne navchannia yak innovatsiina tekhnolohiia vykladannia u vyshchomu navchalnomu zakladi [Problem-based learning as an innovative teaching technology in higher education], *Rozvytok suchasnoi nauky ta osvity: realii,*

- problemy yakosti, innovatsii, materialy I mizhnar. naukovo-prakt. internet-konf.* [Development of modern science and education: Realities, quality problems, innovations, Proceedings of the II International Scientific and Practical Internet Conference]. Melitopol [in Ukrainian].
2. Halashova, O., & Heorhiievskaya, Z. (2021). Formuvannya emotsiinoho intelektu maibutnikh fakhivtsiv z ekonomiky v protsesi problemnoho navchannia inozemnoi movy [Formation of emotional intelligence of future economists in the process of problem-based learning of a foreign language]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 1 (77), 134–138 [in Ukrainian].
 3. Pavlenko, V. (2021). Teoretychni osnovy zastosuvannia problemnykh sytuatsii v osvithomu protsesi vyshchoi shkoly [Theoretical foundations of the application of problem situations in the educational process of higher education]. *Aktualni problemy upravlinnia osvitoiu i navchalnymy zakladamy*, 4, 99–106 [in Ukrainian].
 4. Polishko, Yu. (2021). Problemne navchannia yak predmet doslidzhennia zarubizhnykh ta vitchyznianskykh uchenykh [Problem-based learning as a subject of research of foreign and domestic scientists]. *Ukrainian professional education*, 9–10, 77–85 [in Ukrainian].
 5. Rusakov, V., Rusakova, N. & Chabanenko, V. (2021). Problemne navchannia yak zasib aktyvizatsii navchalnoho protsesu [Problem-based learning as a means of activating the learning process], *Rozvytok osvity i nauky: problemy, teoriia, dosvid i perspektyvy*, materialy nauk. konf. [Development of education and science: Problems, theory, experience, and perspectives, Proceedings of the scientific conference]. Vinnytsia [in Ukrainian].
 6. Shvardak, M. (2017). Problemne navchannia v umovakh suchasnoi shkoly [Problem-based learning in today's school]. *Physical and Mathematical Education*, 1 (11), 124–127 [in Ukrainian].

Ivanchenko I. A.,

orcid.org/0000-0003-3071-0938

Gamarskyi I. O.,

orcid.org/0009-0009-6405-8010

THE USE OF PROBLEM-BASED LEARNING AND SITUATIONAL TASKS IN THE TRAINING OF FUTURE COMMANDERS OF RECONNAISSANCE UNITS

The article discusses the preparation of commanders for reconnaissance units in the context of the war in Ukraine, which has led to changes in combat tactics, the use of modern technologies, and weaponry. The authors emphasize that in the new conditions of hybrid warfare, the development of research skills in future reconnaissance commanders becomes crucial through problem-based learning. This approach facilitates better information assimilation, critical thinking, and the formation of integrated competence.

Based on theoretical and practical studies, it is established that problem-based learning involves creating situations that stimulate cognitive activity in learners. Key aspects of the problem-based approach to preparing future reconnaissance commanders in higher military educational institutions include assessing the knowledge level of learners, designing situational tasks, and determining when and where to apply such scenarios.

The authors highlight that creating situational tasks requires detailed planning and preparation, including initial knowledge assessments for future commanders, meticulous lesson planning, and continuous guidance from instructors. Another important aspect is the timing and context of applying these tasks, which necessitates appropriate training for educators.

The primary focus of the authors is on presenting situational tasks proposed for use in the training of future reconnaissance commanders in higher military educational institutions. These tasks help develop critical thinking skills and decision-making abilities in complex situations.

In summary, enhancing the preparation of future reconnaissance commanders through an updated concept of problem-based learning holds promise, as it fosters the development of analytical skills and decision-making in uncertain conditions.

Key words: military education, training, Armed Forces of Ukraine, commanders of reconnaissance units, problem-based training, situational tasks.

Дата надходження статті: 14.02.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Хом'юк І. В.